

stemmelse med den nu efter jernbaneforordningen fulgte fremgangsmåde.

Kommissarierne har i tjenstlig henseende været henlagt under det ministerium, hvorunder jernbansager til enhver tid har henhørt, først indenrigsministeriet, senere ministeriet for offentlige arbejder, hvilket skyldes kommissariernes oprindelige arbejdsområde. Lov nr. 35 af 5. marts 1909 om kommissarier ved jernbanerne m. m. bestemte endvidere, at det alene var ministeren for offentlige arbejder, som kunne pålægge kommissarierne „beslægtede forretninger“. Når andre ministerier ønskede kommissariernes medvirken, måtte henvendelse derfor ske til ministeriet for offentlige arbejder. Der er herved i årenes løb sket en koncentration af de opgaver, som påhviler centraladministrationen i ekspropriationssager, i et bestemt kontor i ministeriet for offentlige arbejder. Disse opgaver består særligt i nedsættelse af de fornødne kommissioner, udpegning af ledende landinspektør, fastsættelse af generelle administrative regler m. v., ligesom ansvaret med hensyn til grundlovens krav om tilstedeværelse af lovhjemmel og almenvellets behov påhviler dette ministerium. Heraf følger dog ikke, at ministeriet har haft samme beføjelser i forhold til de anlæg, som grene af dette ministerium har stået som anlægsmyndigheder for, og de anlæg, som rekvireredes af andre ministerier. Anlæg, henhørende under ministeriet for offentlige arbejders ressort, er normalt i første omgang blevet forelagt besigtigelses- og ekspropriationskommissionen alene til besigtigelse, således at ekspropriationsbemyndigelse først efter afholdt besigtigelse og efterfølgende ministeriel approbation er blevet givet. Når andre ministerier er rekvirenter, gives ekspropriationsbemyndigelse som regel straks, og disse anlæg har da også efter deres karakter i mange tilfælde kunnet gøres til genstand for behandling under en fælles besigtigelses- og ekspropriationsforretning. Imidlertid er der intet til hinder for, at der også i disse sager afholdes særlig besigtigelsesforretning, såfremt dette er begrundet.

Lovforslagets § 11 bestemmer i overensstemmelse med den gældende ordning, at alle sager fortsat forelægges kommissionerne gennem ministeriet for offentlige arbejder. Dette er for det første nødvendigt af praktiske hensyn. Ministeriet skal nedsætte de til sagernes behandling nødvendige kommissioner (lovforslagets §§ 5 og 7) og fordele forretningerne mellem kommissarierne (§ 4). Dernæst opnås der ved denne ordning, der i praksis har virket tilfredsstillende, ensartethed i behandling og bedømmelse af statens ekspropriationssager. Ministeriet for offentlige arbejder må i overensstemmelse hermed i

forståelse med vedkommende fagministerium påse, at ekspropriationssager, der fremkommer fra forskellige ministerier behandles efter ensartede retningslinjer. Der påhviler med andre ord nævnte ministerium en koordinationspligt.

Før en sag forelægges en ekspropriationskommission til besigtigelse, må ministeriet for offentlige arbejder særligt foretage en prøvelse af, om fornøden lovhjemmel til gennemførelse af de planlagte ekspropriationer foreligger. Efter afholdt besigtigelse og før ekspropriationsbemyndigelse (i henhold til lovforslagets § 14) gives, vil det bl. a. være nævnte ministeriums opgave at tage initiativ til løsning af de eventuelle konfliktssituationer, der kan være opstået ved, at ekspropriationsanlæggets gennemførelse eller måden, hvorpå det ønskes udformet, kræver indgreb i andre væsentlige samfundsinteresser. Er situationen den, at ekspropriationskommissionen har vedtaget et projekt efter de af anlægsmyndigheden foreslåede hovedlinjer, vil den myndighed, der repræsenterer den væsentlige samfundsinteresse, der har måttet vige, kunne rette henvendelse til ministeriet for offentlige arbejder med henstilling om, at ekspropriationsbemyndigelse ikke gives til gennemførelse af ekspropriationsanlægget efter det vedtagne projekt. Der må i så fald tages initiativ til en forhandling mellem de berørte myndigheder, og i givet fald må konflikten bringes frem til endelig afgørelse i et ministermøde. Resultatet heraf kan eventuelt være udarbejdelse af et helt ændret projekt, som da må forelægges ekspropriationskommissionen til fornyet besigtigelse. Er omvendt projektet blevet vedtaget af kommissionen i en i forhold til den af anlægsmyndigheden angivne væsentlig ændret skikkelse, vil det afhænge af anlægsmyndigheden, om ekspropriation skal finde sted på dette grundlag, eller om et helt tredje projekt skal søges gennemført. Det er imidlertid en følge af den selvstændige stilling, som man finder det væsentligt at give ekspropriationskommissionerne i forhold til statsforvaltningen i øvrigt, at man ikke kan tvinge en ekspropriationskommission til at foretage ekspropriation efter et projekt, som man ikke har kunnet bevæge kommissionen til at vedtage.

Til § 12.

Helhedsbedømmelsen af et foreliggende projekt foretages efter gældende praksis under en såkaldt *besigtigelse*. Reglerne for denne indeholdes i §§ 12 og 13. Den sondring, som lovforslaget gør mellem besigtigelsen og ekspropriationen, er ikke til hinder for, at begge opgaver behandles og løses under samme forretning.

Som hidtil skal der efter lovforslaget ske en